

بسمه تعالی

دانشگاه آزاد اسلامی واحد دزفول

دانشکده پرستاری و مامایی

طرح درس بالینی مامایی کارآموزی در عرصه زایمان طبیعی و غیر طبیعی (۱)

محل برگزاری بخش لیبر بیمارستان دکتر گنجویان دزفول

تعداد واحد ۲/۵

تعداد دانشجو ۵ نفر

هدف کلی درس: رسیدن به مهارت اداره لیبر و انجام زایمان و نیز مراقبت های بعد از زایمان در موارد طبیعی و موارد case در بخش های زایمان بیمارستان های آموزشی می باشد.

هدف اختصاصی درس: انتظار می رود، دانشجو بعد از گذراندن این واحد مهارت علمی و عملی لازم را در کلیه مراقبت ها و اداره لیبر و انجام زایمان و نیز مراقبت های بعد از زایمان در موارد طبیعی و موارد case کسب نماید.

۱. با زائو ارتباط صحیح برقرار نماید.
۲. حریم خصوصی زائو را رعایت نماید.
۳. از زائو شرح حال مناسب به عمل آورد.
۴. معاینات لازم در پذیرش زائو شامل معاینه فیزیکی (با تأکید بر مانورهای لثوپولد و معاینه واژینال) را انجام داده و نیاز به بستری شدن زائو را تشخیص دهد.
۵. آموزش های عملی لازم شامل: حمایت روحی از مادر، آرام سازی ذهنی، عضلانی و تمرینات تنفسی برای خوشایند سازی مراحل زایمان را انجام دهد.
۶. مراقبت های لازم از مادر شامل: بررسی پوزیشن مناسب مادر، برقراری ارتباط اعتماد آمیز با مادر، معاینه فیزیکی کامل با تأکید بر انجام مانورهای لثوپولد، بررسی ضربان قلب جنین بعد پایان از انقباض رحم و مقایسه آن با ضربان قلب مادر به مدت یک دقیقه، درخواست آزمایشات لازم برای مادر، معاینه واژینال، طول مدت و

شدت انقباضات رحمی در طول مراحل زایمان و نیاز به تغذیه و مایع درمانی و افوزیون سرم در مواقع ضرورت، شامل: اینداکشن یا استیمولیشن را تشخیص داده و اقدامات لازم در این زمینه را انجام دهد.

۷. موارد طبیعی از غیر طبیعی الگوی ضربان قلب جنین را تشخیص داده و اقدامات مناسبی در این زمینه انجام دهد.

۸. بکارگیری مانیتورینگ داخلی و خارجی ضربان قلب جنین و ثبت آن را انجام دهد.

۹. معاینات واژینال شامل: دیلاتاسیون، افاسمان، استیشن، پرزانتاسیون، پوزیشن، وضعیت کیسه آب و انجام آمنیوتومی، بررسی تخلیه مئانه، و وضعیت لگن در فواصل مناسب را انجام داده، موارد غیر طبیعی در این موارد را تشخیص داده و اقدامات لازم در این زمینه را انجام دهد.

۱۰. کمک به تسکین درد با روش های مختلف غیردارویی، برای خوشایند سازی مراحل زایمان را انجام دهد.

۱۱. درخواست تسکین درد با روش های مختلف دارویی (پودندال و اپیدورال)، برای خوشایند سازی مراحل زایمان را انجام دهد.

۱۲. مراقبت های لازم از مادران دارای بیماری های دیابت، قلبی، تنفسی، کلیوی و... را به نحو صحیح انجام داده، و اقدامات و پیگیری های لازم با توجه به case را در این زمینه انجام دهد.

۱۳. کنترل و مراقبت های لازم از زایمان های غیر طبیعی شامل: دکولمان و پرویا، بریچ، دوقلویی، زایمان زودرس و دیررس، پره اکلامپسی و اکلامپسی و پارگی زودرس کیسه آب، IUGR و تجویز دارو در case مختلف را انجام داده و پیگیری و اقدامات لازم در این زمینه را انجام دهد.

۱۴. کلیه مراقبت های بعمل آمده از زائو را در برگه گزارش و پارتوگراف ثبت نماید.

۱۵. با معاینه واژینال زمان انتقال زائو به اطاق زایمان را تشخیص دهد.

۱۶. مراقبت های لازم از زائو در اطاق زایمان شامل: پوشش مناسب زائو، بررسی وضعیت تخت زایمان، توصیه به تخلیه مئانه، گرفتن رگ و وصل سرم در صورت لزوم و خون گیری، شنیدن صدای قلب جنین بعد از پایان انقباض رحمی، و انجام معاینه واژینال، بررسی علائم حیاتی و هوشیاری مادر در فواصل مناسب را انجام داده و توضیحات لازم را برای زائو ارائه نماید.

۱۷. بعد از پوشیدن گان و دستکش، پرپ و درپ پرینه را به نحو صحیح انجام دهد.

۱۸. بازکردن صحیح پک زایمان و فراهم کردن وسایل مورد نیاز، بررسی وضعیت پرینه از نظر نیاز به اپی زیاتومی، بی حسی پرینه برای انجام اپی زیاتومی و انجام اپی زیاتومی تحت نظارت مربی را در صورت لزوم انجام دهد.

۱۹. از مددجویانی که نیاز به زایمان با ابزار دارند، مراقبت ها و اقدامات لازم را به عمل آورد.

۲۰. زایمان طبیعی را تحت نظارت مربی انجام دهد.

۲۱. زایمان جفت را بعد از بررسی علائم جداشدن جفت انجام دهد.

۲۲. معاینه جفت را انجام داده و موارد غیر طبیعی در جفت را تشخیص دهد.

۲۳. آشنایی لازم در انجام کوراژ و خروج دستی جفت را در مرحله چهارم زایمان را کسب نماید.

۲۴. مراقبت های لازم از زائو بعد از زایمان شامل: بررسی قوام و اندازه فوندوس رحم، ماساژ رحم، میزان خونریزی از رحم، تخلیه مثانه، بررسی وضعیت پرینه از نظر پارگی و اپی زیاتومی، هماتوم، نیاز به مایع درمانی ترمیم محل پارگی یا اپیزیاتومی با نظارت مربی و کنترل علائم حیاتی هر ۱۵ دقیقه در ساعت اول بعد از زایمان را به نحو مطلوب انجام دهد.

۲۵. مراقبت های لازم از نوزاد در اطاق زایمان شامل: کلمپ به موقع بند ناف، جلوگیری از هیپوترمی نوزاد، خشک کردن نوزاد، باز کردن راه هوایی، تحریک برای تنفس بهتر، و دادن آپگار دقیقه ۱۰-۵-۱، معاینه فیزیکی نوزاد، انجام هم آغوشی مادر و نوزاد به مدت مناسب، تزریق ویتامین K، مراقبت از دستبند نوزاد و گرفتن اثر پای نوزاد را طبق دستورالعمل انجام دهد.

۲۶. مراقبت ها و اقدامات لازم از زائو در موارد سقط، کورتاژ و سزارین شامل: بررسی علائم حیاتی، میزان خون ریزی، نیاز به مایع درمانی، کاهش درد مادر را انجام دهد.

۲۷. دفع وسایل مصرفی آلوده و جمع آوری درست وسایل غیر مصرفی در محل های مربوطه پس از زایمان را به نحو صحیح انجام دهد.

۲۸. مهارت لازم در نوشتن نسخه و گزارش کار برای مددجو را کسب نماید.

۲۹. مشاوره و آموزش های لازم، بعد از زایمان قبل از انتقال به بخش در زمینه: مراقبت از خود و بهداشت فردی، حمام، تغذیه مناسب مادر، بهداشت در دفع ادرار و مدفوع در مادر، علائم خطر و یا نیاز به مراجعه فوری، تنظیم خانواده، نحوه شیردهی، دفع ادرار و مدفوع در نوزاد و مراقبت های دیگر از نوزاد، علائم خطر در نوزاد و آزمایشات لازم برای غربالگری، بیماریهای منجر به عقب افتادگی نوزاد، واکسیناسیون نوزاد، مراقبت از زخم اپی زیاتومی، لوشیا، روابط زناشویی، بازگشت پرید و نیز احتمال بارداری مجدد، ورزش های بعد از زایمان و زمان مراجعات بعدی را به نحو صحیح برای زائو انجام دهد.

۳۰. زمان مناسب ترخیص زائو از بخش را تشخیص دهد.

ایام	برنامه روزانه کارآموزی
روز اول	برقراری ارتباط صحیح با مادر، حریم خصوصی زائو را رعایت نماید.
	گرفتن شرح حال مناسب، انجام معاینات فیزیکی کامل با تأکید بر انجام مانورهای لئوپولد، شنیدن ضربان قلب جنین به مدت یک دقیقه بعد از هر انقباض رحمی و مقایسه آن با ضربان قلب مادر، تشخیص موارد غیر طبیعی و انجام اقدامات مناسب در این زمینه را به نحو صحیح انجام دهد.

انجام معاینات واژینال شامل: دیلاتاسیون، افسمان، استیشن، پرزانتاسیون، پوزیشن، وضعیت کیسه آب و انجام آمنیوتومی در صورت نیاز، و معاینه لگن به نحو صحیح و تشخیص موارد غیر طبیعی و کنترل آن توسط مربی انجام گیرد.
کنترل انقباضات رحم و اندازه گیری طول مدت، شدت و فاصله بین انقباضات را در فواصل مناسب را به نحو صحیح انجام داده و اقدامات لازم در موارد غیر طبیعی بودن آن را انجام دهد.
انفوزیون سرم شامل: اینداکشن یا استیمولیشن را به نحو صحیح انجام داده و در برکه گزارش و پارتوگراف ثبت نماید

ایام	برنامه روزانه کارآموزی + روز قبل
روز دوم	ایجاد محیطی امن و آرام بخش برای زائو در لیبر، آموزش آرام سازی ذهنی، عضلانی و تنفس عمیق به زائو و آموزش استفاده از طب فیزیکی برای کنترل درد زائو در لیبر انجام دهد. مهارت لازم در استفاده از مانیتورینگ داخلی و خارجی و ثبت آن را کسب نماید. مراقبت های لازم از مادران دارای بیماریهای قلبی، تنفسی و کلیوی و... به همراه پاسخ به سئوالات آنها را به نحو صحیح با نظارت مربی را انجام دهد. تشخیص زمان انتقال زائو به اتاق زایمان توسط دانشجو، آماده کردن زائوی بستری شده برای استقرار در اتاق زایمان شامل: پوشش مناسب مادر، پوزیشن مناسب تخت زایمان، توصیه به تخلیه مثانه، گرفتن رگ و وصل سرم در صورت لزوم، خون گیری و آموزش های لازم در این زمینه، پوشیدن گان و دستکش به نحو صحیح، شنیدن صدای قلب جنین در فواصل انقباضات و کنترل شدت و طول مدت انقباضات، به نحو صحیح توسط دانشجو با نظارت مربی انجام گیرد. انجام پرپ ودرپ، بازکردن صحیح پک زایمان و فراهم کردن وسایل مورد نیاز، مراقبت از مدد جویانی که نیاز به زایمان با ابزار دارند، بررسی وضعیت پرینه از نظر نیاز به اپی زیاتومی، انجام بی حسی پرینه برای اپی زیاتومی، انجام بی حس پودندال و اپیدورال در صورت امکان، انجام برش اپی زیاتومی در صورت لزوم و انجام زایمان توسط دانشجو با نظارت مربی، کلمپ بند ناف، انجام هم آغوشی مادر و نوزاد، در صورت طبیعی بودن وضعیت نوزاد، کنترل زائو از نظر میزان خونریزی، بررسی اندازه و قوام فوندوس رحم، بررسی وضعیت پرینه از نظر پارگی و محل اپی زیاتومی و هماتوم توسط دانشجو با نظارت مربی انجام گیرد. رسیدگی به وضعیت نوزاد بلافاصله بعد از تولد: جلوگیری از هیپوترمی در نوزاد، خشک کردن نوزاد، باز کردن راه هوایی، تحریک برای تنفس بهتر و دادن آپگار دقیقه ۱۰-۵-۱، معاینه کامل نوزاد و گزارش موارد غیر طبیعی، انجام هم آغوشی نوزاد و مادر به مدت لازم، تزریق ویتامین

k در نوزاد، نوشتن پرونده نوزاد، کنترل دستبند و گرفتن اثر پای نوزاد و انتقال نوزاد به نحو صحیح به بخش توسط دانشجو با نظارت مربی انجام گیرد.
بررسی علائم جداشدن جفت، خروج جفت به نحو صحیح، معاینه جفت، تشخیص موارد غیر طبیعی، ماساژ رحم بعد از خروج جفت، بررسی میزان خونریزی، قوام و اندازه رحم، بررسی علائم حیاتی توسط دانشجو با نظارت مربی انجام گیرد.
انجام خروج دستی جفت در صورت نیاز توسط دانشجو با نظارت مربی انجام گیرد.
مهارت لازم در ترمیم محل پارگی و اپیزیاتومی را کسب نماید.
مهارت در مراقبت و اقدامات لازم در قبل، حین و بعد از ترمیم محل پارگی و اپیزیاتومی را کسب نماید.
دفع صحیح وسایل مصرفی آلوده و جمع آوری درست وسایل غیر مصرفی در محل های مربوطه پس از زایمان توسط دانشجو با نظارت مربی به نحو مطلوب انجام گیرد.
مراقبت های لازم، بعد از زایمان و قبل از انتقال به بخش شامل: کنترل علائم حیاتی هر ۱۵ دقیقه بمدت یک ساعت بررسی تغذیه و میزان نیاز به دریافت مایعات، بررسی میزان خونریزی و انجام اقدامات لازم در این زمینه، مراقبت از خود و بهداشت فردی، حمام، تغذیه مناسب مادر، بهداشت در دفع ادرار و مدفوع در مادر، علائم خطر و یا نیاز به مراجعه فوری، تنظیم خانواده، نحوه شیردهی، دفع ادرار و مدفوع در نوزاد و مراقبت های دیگر از نوزاد، علائم خطر در نوزاد و آزمایشات لازم برای غربالگری، بیماریهای منجر به عقب افتادگی نوزاد، واکسیناسیون نوزاد، مراقبت از زخم اپیزیاتومی، لوشیا، روابط زناشویی، بازگشت قاعدگی و نیز احتمال بارداری مجدد، ورزش های بعد از زایمان و زمان مراجعات بعدی را به نحو صحیح برای زائو انجام دهد.
زمان مناسب ترخیص زائو از بخش را تشخیص دهد.

ایام	برنامه روزانه کارآموزی + روز های قبل
روزهای سوم تا هفتم	انجام زایمان بطور کامل طبیعی و غیر طبیعی توسط دانشجو به نحو صحیح انجام گیرد.
	مراقبت و اقدامات لازم از زایمان های غیر طبیعی شامل: دکولمان و پرویا، بریچ، دوقلویی، زایمان زودرس و دیررس، پره اکلامپسی و اکلامپسی، پارگی زودرس کیسه آب، IUGR و IUFD سایر موارد غیر طبیعی و تجویز دارو در case مختلف توسط دانشجو با نظارت مربی انجام گیرد.
	گزارش و ثبت هر case به صورت جداگانه توسط دانشجو انجام گیرد.

ایام	برنامه روزانه کارآموزی + ارزشیابی
روزهای	ارزیابی حضور فعال در محیط کارآموزی
هشتم تا	چگونگی انجام تکالیف محوله
دهم	چگونگی انجام امور مربوط به مددجو
	شرکت در امتحان پایان دوره

تهیه کننده: هادی خلج